

Презентація на тему"
Культура Київської Русі.
Доби її розквіту".
Вчителю історії Швець
Валерії

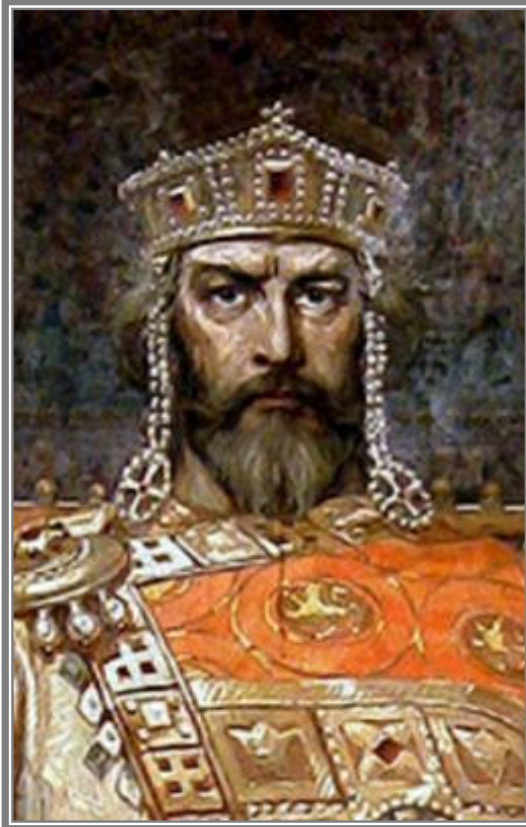

Від учениці 7 класу Бохан Анни.

Доба піднесення і розквіту Київської Русі

- Особливо цікавим і корисним виглядає доба всебічного піднесення і розквіту Київської держави. В цей час проявився високий пасіонарний дух народу та його керівників, були зроблені важливі кроки для удосконалення всіх державних інституцій, створення сприятливих умов для подальшого розвитку культури.

Розквіт Київської Русі за часи правління Володимира Великого

- На великокняжий стіл у Києві в цей час прийшов Володимир Великий (980-1015), який проявив себе як талановитий і авторитетний політик, мужній воїн, далекоглядний реформатор і тонкий дипломат. Його князювання стало початком нової доби в історії держави, періодом її піднесення і розквіту.
- Продовжуючи політику своїх попередників щодо збирання навколо Києва слов'янських земель, князь Володимир військовими походами на хорватів і дулібів, радимичів і в'ятичів завершив тривалий процес формування території Київської держави, яка стала найбільшою країною в Європі.
- До того ж князь Володимир увійшов в історію країни як справжній реформатор. При ньому, насамперед, розпочався цікавий процес слов'янізації державного управління. Молодого князя називали «полукровок», його матір була слов'янкою з Чернігівщини, він був вже ближче до киян, а не до варязьких найманців. Тому під час військової реформи він випроваджує з країни варягів, які хотіли обкласти люд додатковою даниною. Була створена нова, підконтрольна князю військова дружина із русинів, місцевих мешканців. Вони за свою службу одержували від князя земельні наділи і тим самим ставали своєрідною протиположністю місцевому боярству.

Розквіт Київської Русі за часи правління Володимира Великого

- Було проведено ще чимало нових починань, які визначили процес розквіту Київської Русі, але найголовніше місце серед них посідає вагомий культурно-цивілізаційний процес - прийняття християнства. Ця історична подія розпочалася у 988 р., коли після облоги Володимир захопив Херсонес (Корсунь), щоб примусити візантійських імператорів виконати свої обіцянки і видати за нього свою сестру. Додатковою умовою весілля стало хрещення Володимира. Він повернув місто Візантії, натомість Тмутороканське князівство у Східному Криму залишилося під владою Києва. Сучасні історики наголошують, що саме перемога над Херсонесом знаменує початок епохи великодержавності Київської Русі.

Розквіт Київської Русі за часи правління Володимира Великого

Повернувшись до столиці, князь розпочав хрестити городян. Вони ставилися до цього добре, бо вже давно знали, що таке християнство, поділяли його цінності. В інших землях язичництво відступало поступово. Особливо це стосується земель сьогodнішньої Центральної Росії: у XII ст. київський літописець писав про в'ятичів, що вони навіть на той час залишалися ще язичниками. Що стосується киян, то вони здавна знали про християнство – про це нагадувала і діяльність апостола Андрія Первозваного на українських землях, і Перше хрещення Русі за часи Аскольда, і прийняття нової віри княгинею Ольгою тощо. Запозичення християнства від сусідньої передової Візантії відіграло дуже важливу позитивну роль у подальшому розвитку Київської Русі, сприяло піднесенню духовності і освіти населення, засвоєнню античної культурної спадщини, підвищенню міжнародного авторитету країни серед європейських держав.

Чимало нового, цікавого і корисного було здійснено великим князем і в деяких інших напрямках державотворення. Так, поступово Київська Русь стає найбільшою європейською державою, Київ за розмірами посідає друге місце у середньовічній Європі, стає її важливим політичним і культурним центром Європи.

Розквіт Київської Русі за часи правління Ярослава Мудрого

Важливе місце в історії посів син князя Володимира Ярослав (1019-1054). За роки його князювання держава досягла найвищого рівня розквіту, відбулося посилення єдності і могутності держави, її зв'язків з Європою, всебічний розвиток культури тощо.

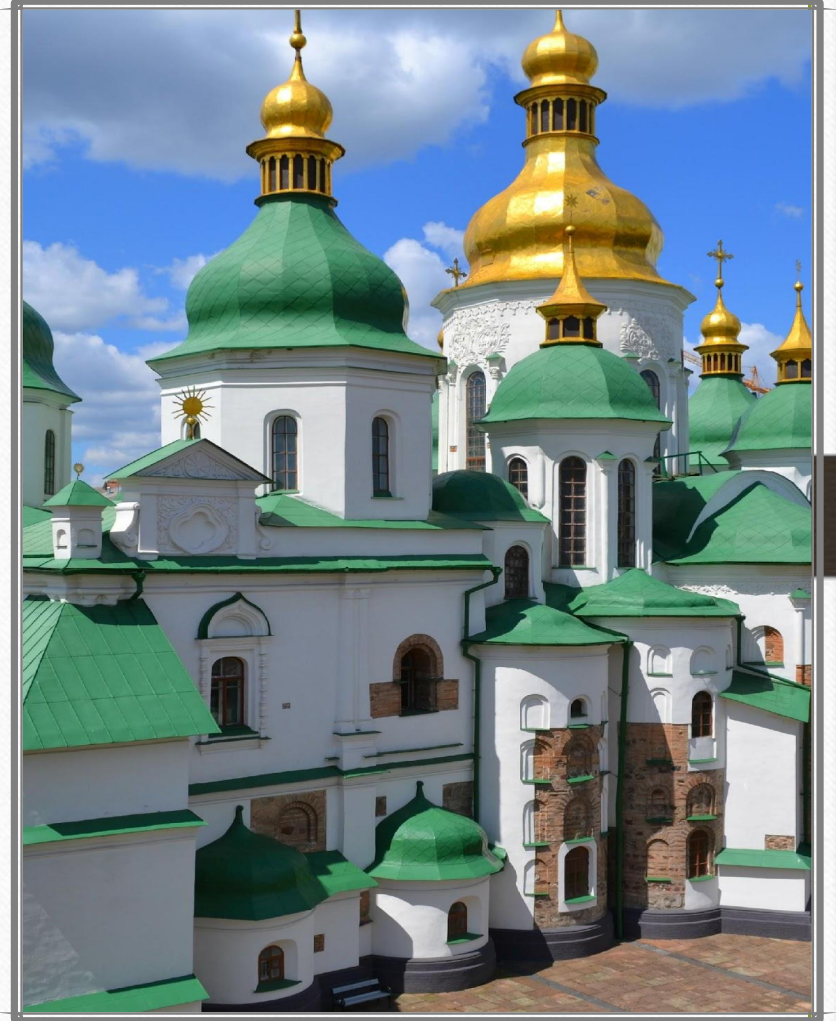
Значну увагу великий князь приділяв безпеці країни, зміцненню її кордонів, зводилися "змійові вали" з фортецями для захисту від кочовиків. Все це дозволило йому у 1036 р. отримати остаточну перемогу над печенізькими ордами. Донедавна вважалося, що саме на честь такої події Ярослав збудував Собор святої Софії. Втім зараз науковці з'ясували, що цю перлину середньовічної культової архітектури почали будувати на чверть століття раніше.

Розквіт Київської Русі за часи правління Ярослава Мудрого

У своїй зовнішньополітичній діяльності князь спирається, насамперед, на дипломатичні методи, серед яких важливе місце посіла так звана "сімейна дипломатія". Не випадково Ярослава Мудрого називали "тестем Європи". Йдеться про династичні шлюби, які стали на той час поширеною практикою міжнародної політики і сприяли укладанню вигідних міжнародних союзів і угод, зміцненню добросусідських відносин. В реалізації такої політики взяли участь численні сини і дочки князя та інші родичі. Особливо відомий приклад Анни Ярославни, яка вийшла заміж за французького короля Генріха I, а після його смерті, виховуючи малого сина-спадкоємця, деякий час практично була королевою Франції. Вона відрзнялася високою освіченістю і управлінським хистом, не говорячи вже про суто українську привабливість: французи про неї писали, що вона «найчарівніша, найкраща серед жінок Франції». Анна посіла особливо почесне місце в історії західної країни і стала родоначальницею майже 30 французьких королів.

Чимало уваги приділялося і внутрішній розбудові Київської держави. За своєю територією вона стає найбільшою у Європі, тут налічувалося понад триста міст. Суттєво змінився вигляд Києва, було споруджено «місто Ярослава», окрасою якого стали Золоті ворота та Софійський собор. Столиця стала другим за величиною містом у Європі: у сім разів збільшилась його територія, нові монастирі та церкви були осередками розвитку культури і поширення освіти. Значного розвитку набуло господарство, ремісництво, торгівля, а також сфера культурного життя.

Розквіт Київської Русі за часи правління Ярослава Мудрого

- Було розпочато нове зведення законів держави — «Руська правда» і встановлено єдиний порядок судочинства по всій країні. Кровна помста, за якою раніше чинили самосуд, була обмежена і замінена системою штрафів. Заборонялося застосування тортур для одержання свідчень. Новий кодекс законів згодом став найавторитетнішим юридичним збірником документів у середньовічній Східній Європі.
- Продовжувалася активна християнізація населення, будувалися численні храми і монастирі. У 1051 р. князь Ярослав ініціює обрання київським митрополитом русина Іларіона, здійснивши першу спробу затвердження автокефалії (самостійності) Української Церкви. Новий митрополит виступив з цікавою патріотичною проповіддю «Слово про закон і благодать».
- В останні роки свого життя Ярослав зробив спробу вирішити проблему престолонаслідування, поклавши в його основу принцип сеньйорату, тобто влади найстаршого в роді. Всі землі були поділені між синами, а після смерті київського князя великокняжий стіл мав зайняти старший за віком. На думку Ярослава, такі зухом повинні були звести монархію, уникнути постійних політичних конфліктів і

Культура Київської Русі

- Культура періоду Київської Русі включає в себе сукупність духовно-матеріальних цінностей, накопчених в результаті діяльності російських князівств. Найбільший розвиток отримала після Хрещення.

Писемність

- Достеменно відомо, що писемність у слов'ян була ще в дохристиянський період. Про це свідчать численні археологічні розкопки. Крім того, в X столітті з'явилися письмові свідчення. Чорноризець Хоробрий відзначав, що у слов'ян не було букв для письма, але вони використовували риси і резі. На повсюдне поширення писемності вплинуло створення слов'янської азбуки. Ця подія пов'язують з іменами монахів з Візантії - Кирила і Мефодія. Спочатку була створена глаголиця, на якій було написано багато церковні книги. На початку X століття в результаті синтезу глаголиці і грецького письма з'явилася кирилиця.
- Прийняття християнства мало великий вплив на розвиток писемності. Особливо той факт, що допускалося богослужіння рідною мовою.
- Грамотність була поширена і серед міського населення, про що говорять берестяні грамоти, використовувані в побуті.

Література

З прийняттям Хрещення досить швидкими темпами розвивалася культура Київської Русі. Коротко цей період можна охарактеризувати як книжковий. Виникнення писемності послужило початком для формування літератури. Одним з головних літературних творців був Нестор, монах Києво-Печерської лаври. Він став автором "Читання", "Житія Феодосія" і "Повісті временних літ". Останній твір охоплює численні події, політичний устрій, відносини з іншими державами, релігійні аспекти, а також там описана культура Київської Русі. Коротко Нестор висвітлює господарське життя і побут.

Руські князі були дуже освіченими і талановитими. Видатним творцем був Володимир Мономах. "Повчання" стало найважливішим пам'ятником літератури того часу.

Архітектура

- Розвиток культури Київської Русі послужило і для поновлення традицій зодчества. Аж до початку XI століття процвітало дерев'яне будівництво. Після Хрещення над ним гору взяло кам'яне. Зодчество розвивалося по аналогії з Візантійським.
- Першим прикладом монументальної архітектури була Десятинна церква в Києві. Її зведення відносять до 989 року.
- Найзначніше спорудження цього періоду - Софійський собор. У його будівництві брали участь фахівці з Константинополя, допомагали їм київські майстри.
- Більшість збережених будівель того часу занесено до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Живопис

Культура Київської Русі короткочасно перебувала під впливом впливів ззовні. Поступово вона набувала рис самобутності й оригінальності. У живописі з`явилися нові види - фреска і мозаїка, розвивалася іконопис.

В основному цей вид мистецтва застосовувався для розпису церков і монастирів. Культура середньовічної Русі ще не включала в себе написання самодостатніх полотен-картин.

Перші прикраси на стінах церков Києва робили майстри греки. Вони створювали складні сюжети, витримуючи інтер`єр храмів в одному стилі. Особливою красою відрізняються фрески Софійського собору. У XII столітті з`явилася світський живопис, яка зображала полювання великих князів, різні змагання і свята, світ природи.

У Новгороді і Володимиро-Суздальське князівство вперше в живопису були відзначені особливості місцевого життя і діяльності.

Дякую за увагу.

